DZIENNIK POLSKI

Nr. 432 CZWARTEK 22 PAŹDZIERNIKA 1942 r. ROK III.

PRZEMÓWIENIE PREZYDENTA UNII POŁUDN. AFRYKAŃSKIEJ - GEN. SMUTSA.

Wczoraj gen. Smuts wygłosił mowę przed połączonymi Izbami Wielkiej Brytanii, którym przewodniczył Lloyd George. Obecnym był również premier W. Churchill i ministrowie gabinetu angielskiego. Gen. Smuts na wstępie złożył hołd Lloyd Georgeowi jako premierowi z czasów ubiegłej wojny i W. Churchillowi, duchowemu kierownikowi obecnych zmagań.

"Co znaczy Winston Churchill dla Anglii i jej sprzymierzeńców - mówił - zbytecznym byłoby podkreślać, jego przezorność i odwaga jest godną podziwu, jest on wcieleniem młodości i uosobieniem ducha narodu". Wojnę obecną określił gen. Smuts jako nową wojnę trzydziestoletnią. Jest ona dalszym ciągiem wojny z r. 1914, przerwanej w roku 1918 zawieszeniem broni. Działania wojenne wznowione zostały w roku 1939 i kto wie - jego zdaniem - czy nie przeciągną się do roku 1944. Narody brytyjskiego imperium wytrzymują znakomicie tę wojnę, która jest największą i najcięższą próbą historii. Spoistość imperium wykazała wszystkie zalety i zdała egzamin. Omawiając z kolei początkowy przebieg wojny stwierdził, że Anglia poniosła wiele cierpień i porażek, ludność jej zubożała i zubożeje jeszcze więcej, ale tym więcej duch narodu godzien jest hołdu. Wiele pomników, kościołów i pałaców jest w gruzach, wiele miast zniszczonych, ale duch narodu nieugięty i nienaruszony. Ta postawa i ofiary uratowały Anglię, a przełomowe chwile dały jej sławę. Z kolei złożył wyrazy podziwu dla nieugiętości Chin tego wiernego sprzymierzeńca i wspomniał, że upadek Francji i załamanie się francuskiego narodu były bardzo ciężką chwilą dla W. Brytanii. I tu Hitler popełnił pierwszy błąd sądząc, że kapitulacja Francji jest końcem wojny. Zamiast zebrać swe siły i uderzyć na Anglię, przeoczył jedyny dla niego moment i spoczął na laurach. Ale następstwem upadku Francji była bardzo groźna sytuacja dla sprzymierzeńców na Dalekim Wschodzie, wytworzona przez otwarcie wrót Japonii przez rząd Vichy do Indochin, skąd uderzyć mogła Japonia na Malaje, Birmę i Indie Holenderskie. To nieprzewidziane opanowanie Indochin przez Japonię spowodowało upadek Singaporu, nieprzystosowanego do obrony na wypadek ataku ze strony Malajów. Dziś nawałnica japońska jest wstrzymana u wrót Australii i Nowej Zelandii i zbliża się czas na przejście do generalnego ataku na Japonię.

Uderzenie Hitlera na Rosję było jego drugim ciężkim błędem. Wprawdzie wdarł się głęboko w terytorium Sowietów i straty Rosji w ludziach i materiale są olbrzymie, ale armie niemieckie poniosły równie ciężkie straty i potencjał militarny Niemiec został ogromnie osłabiony. Alianci udzielali i udzielać będą Rosji coraz większej pomocy. Rosja będzie prowadziła wojnę aż do zwycięskiego zakończenia.

"Dziś w rocznicę bitwy pod Trafalgarem - mówił w dalszym ciągu - która była przełomową datą w wojnach napoleońskich, bowiem dała Anglii bezsporne panowanie na morzach, sytuacja obecna kształtuje się podobnie. Alianci opanowywują bezapelacyjnie oceany, co jest niewątpliwą klęską osi. Dojrzewa już wielka ofenzywa aliantów. Pierwsza faza wojny - faza walki obronnej została zakończona. Weszliśmy w drugą fazę wojny - okresu ataku. Ostatnie pozycje nasze jak również osi są ustalone. Zasoby nasze w ludziach i materiale rosną, gdy siły wroga równocześnie maleją. Sytuacja dojrzała do daleko idących posunięć. Nie będę mówił o czasie i miejscu uderzenia bo to sprawa sztabów kierujących strategicznymi posunięciami, ale wiem, że chwila ta się zbliża".

Gen. Smuts określił tę wojnę jako wojnę ducha ludzkości, jako nową wyprawę krzyżową o ideały ludzkości. Nowy porządek Hitlera to wprowadzenie na codzień zbrodni i grabieży, fanatyzmu i rasizmu, to powrót do najhaniebniejszych teutońskich tradycji. Mówiąc o przyszłym pokoju gen. Smuts stwierdził, że wychodzi on poza ramy zwykłej polityki. Walka trwa nie o granice czy polityczne ukształtowanie świata - idzie o stworzenie nowego, godnego ludzkości ustroju. Nie wiemy czy ustrojem tym będzie socjalizm, komunizm czy jakieś nowe formy bytowania. Narody walczące posiadają już kartę atlantycką, przygotowują ustrój federacyjny, który będzie zdrowszym i silniejszym niż dawna Liga Narodów. Wierzę - stwierdził, że pokój przyniesie zabezpieczenie zdrowia narodu, budownictwo domów dla najszerszych mas, rozwiąże zagadnienie rzetelnego wychowania młodzieży na obywateli, zapewni poszanowanie pracy i da ubezpieczenia socjalne. Mowę zakończył wyrażeniem najgłębszej wiary w zwycięstwo aliantów, które da wolność wszystkim narodom.

-.-.-.-

W rocznicę bitwy pod Trafalgarem, która była świętem marynarki angielskiej wygłosił krótkie przemówienie minister marynarki i pierwszy lord admiralicji - Alexander. Omówił on rolę angielskiej floty wojennej i handlowej w przebiegu dzisiejszej wojny wykazując o wiele większe trudności do zwalczenia niż te, które istniały w wojnie świa-